

Azon tünődöm,
szabad-e egy vers
kiragadott sorával
tréfálkozni?
Úgy vélem,
hogy nem illik.
De talán
megbocsátható,
ha a teljes verset
együtt elolvassuk.

2009/9/8 17:39

Arany János: CSALÁDI KÖR

**Este van, este van: kiki nyúgalomba!
Feketén bólingat az eperfa lombja,
Zúg az éji bogár, nekimegy a falnak,
Nagyot koppan akkor, azután elhallgat.
Mintha lába kelne valamennyi rögnek,
Lomha földi békák szanaszét görögnek,
Csapong a denevér az ereszt sodorván,
Rikoltoz a bagoly csonka, régi tornyán.**

**Udvaron fehérlik szőre egy tehénnek:
A gazdasszony épen az imént fejé meg;
Csendesen kérődzik, igen jámbor fajta,
Pedig éhes borja nagyokat döf rajta.
Ballag egy cica is - bogarászni restel -
Óvakodva lépked hosszan elnyult testtel,
Meg-megáll, körülnéz: most kapja, hirtelen
Egy iramodással a pitvarba terem.**

**Nyitva áll az ajtó; a tüzelő fénye
Oly hivogatólag süt ki a sövényre.
Ajtó előtt hasal egy kiszolgált kutya,
Küszöbre a lábát, erre állát nyujtja.
Benn a háziasszony elszűri a tejet,
Kérő kis fiának enged inni egyet;
Aztán elvegyül a gyermektársaságba,
Mint csillagok közé nyájas hold világa.**

**Egy eladó lyány a tűzre venyigét rak:
Ő a legnagyobb s szebb... a hajnali csillag.
Vasalót tüzesít: új ruhája készen,
Csak vasalás híja,... s reggel ünnep léssen.
Körül az apróság, vidám mese mellett,
Zörgős héju borsót, vagy babot szemelget,
Héjából időnként tűzre tesznek sokat:
Az világítja meg gömbölyű arcukat.**

**A legkisebb fiú kenyeret kér s majszol;
Üszköt csóvál néha: tűzkigyókat rajzol.
Olvas a nagyobbik nem ügyelve másra:
E fiúból *pap lesz*, akárki meglássa!
Legalább így szokta mondani az apjok,
Noha a fiú nem imádságon kapkod:
Jobban kedveli a verseket, nótákat,
Effélét csinálni maga is próbálgat.**

**Pendül a kapa most, letevé a *gazda*;
Csíkos tarisznyáját egy szegre akasztja;
Kutat az apró nép, örülne, ha benne
Madárlátta kenyér-darabocskát lelne.
Rettenve sikolt fel, amelyik belényul:
Jaj! valami ördög... vagy ha nem, hát... kis nyúl!
Lesz öröm: alunni se tudnak az éjjel;
Kinálják erősen káposzta-levéllel.**

**A gazda pedig mond egy szives *jó estét*,
Leül, hogy nyugassza eltörődött testét,
Homlokát letörli porlepett ingével:
Mélyre van az szántva az élet-ekével.
De amint körülnéz a víg csemetéken,
Sötét arcú elsimulnak szépen;
Gondülő pipáját a tűzbe meríti;
Nyájas szavu nője mosolyra deríti.**

**Nem késik azonban a jó háziasszony,
Illő, hogy urának ennivalót hozzon,
Kiteszi középre a nagy *asztalszéket*,
Arra tálalja fel az egyszerü étket.
Maga evett ő már, a gyerek sem éhes,
De a férj unszolja: „Gyer közelebb, édes!”
Jobb izú a falat, ha mindnyájan esznek, -
Egy-egy szárnyat, combot nyujt a kicsinyeknek.**

**De vajon ki zörget? „Nézz ki, fiam Sára:
Valami szegény kér helyet éjtszakára:
Mért ne fogadnók be, ha tanyája nincsen,
Mennyit szenved úgy is, sok bezárt kilincsen!”
Visszajő a lyánka, az utast behíván.
Béna harcfi lép be, *sok jó estét* kíván:
„Isten áldja meg a kendtek ételét is,
(Így végezi a szót), meg az *emberét* is.”**

**Köszöni a gazda: „Része legyen benne:
Tölts a tálba anyjok, ha elég nem lenne.”
Akkor híja szépen, hogy üljön közelébb -
Rá is áll az könnyen, bár szabódik elébb.
Éhöket a nagy tál kívánatos ízzel,
Szomjukat a korsó csillapítja vízzel;
Szavuk sem igen van azalatt, míg esznek,
Természete már ez magyar embereknek.**

**De mikor aztán a vacsorának vége,
Nem nehéz helyen áll a koldus beszéde;
Megered lassanként s valamint a patak,
Mennél messzebbre foly, annál inkább dagad.**

**(1)Beszél a szabadság véres napjairul,
S keble áttüzesül és arca felpirul,
Beszél azokról is - szemei könnyben úsznak -
Kikkel más hazába bujdosott... koldusnak.**

**Elbeszéli vágyát hona szent földére,
Hosszu terhes útját amíg hazaére.**

**(2)Az idősb fiú is leteszi a könyvet,
Figyelmes arcával elébb-elébb görnyed;
És mihelyt a koldús megáll a beszédben:
„Meséljen még egyet” - rimánkodik szépen.**

**„Nem mese az gyermek,” - így feddi az apja,
Rátekint a vándor és tovább folytatja:
Néma kegyelettel függenek a szaván
Mind az egész háznép, de kivált a *leány*:
Ez, mikor nem hallják, és mikor nem látják,
Pirulva kérdezi tőle... *testvérbátyját*:
Három éve múlik, hogy utána kérdez,
Még egy esztendő vár, nem megy addig férjhez.**

**Este van, este van... a tűz sem világít,
Kezdi hunyorgatni hamvas szempilláit;
A gyermek is álmos, - egy már alszik épen,
Félrebillent fejjel, az anyja ölében.
Gyéren szól a vendég s rá nagyokat gondol;
Közbe-közbe csupán a macska dorombol.
Majd a földre hintik a zizegő szalmát...
S átveszi egy tücsök csendes birodalmát.**

(1851. ápr. 10.)